

Redaktionelt forord

Når dette temanummer af *Økonomi & Politik* rammer abonnenternes postkasse, er der mindre end en uge til Europa-Parlamentsvalget. Det er en oplagt lejlighed til at undersøge, hvilke konsekvenser det har haft, at Europa-Parlamentet med Lissabon-Traktaten er blevet medlovgiver i den europæiske beslutningsproces. Temanummeret er redigeret af *Yosef Bhati* og *Mads Dagnis Jensen*.

Christilla Roederer-Rynning illustrerer i de første bidrag, hvordan Europa-Parlamentet løbende og især med vedtagelsen af Lissabon-traktaten har fået tilført lovgivningsmæssige kompetencer – på flere og flere områder og med muligheder for ikke bare at blokere en mellemstatslige beslutningsproces, men også for at være med i denne beslutningsproces på ligeværdige vilkår. Hun advarer mod, at man drager den konklusion, at Europa-Parlamentets rolle i beslutningsprocessen dermed i stigende grad ligner den rolle, som de nationale parlamenter har i de nationale beslutningsprocesser. EU er en unik institutionel konstellation, hvilket i dette tilfælde betyder, at den lovgivningsmagt, medlemsstaterne har tabt til Europa-Parlamentet, har de delvist genvundet ved at føre mere reel beslutningskompetence ind i andre fora, eksempelvis de Europæiske Råds møder. Problematikken illustreres med den europæiske landbrugspolitik som case.

Rebecca Wolffberg studerer også konsekvenserne af, at Europa-Parlamentet har fået større beføjelser i den generelle EU-beslutnings-

procedure. Hun mener at kunne iagttage, at medlemsstaterne i endnu større udstrækning end før er begyndt at interessere sig ikke bare for arbejdet i ministerrådet, men også for deres nationale EU-parlamentarikers virke. Faktisk forholder det sig sådan, at nationale regeringer på mange måder koordinerer deres forhandlingsindsats i EU med deres nationale europaparlamentarikere. Det er især de store medlemsstater, som kan udøve denne form for uformel koordination til perfektion, og i alle tilfælde er det med til at gøre den europæiske beslutningsproces mere uigennemskuelig.

Endnu et interessant udviklingstræk, der vidner om, at Europa-Parlamentet er en meget dynamisk institution, handler om relationen mellem Europa-Parlamentet og den store og stigende mængde af Bruxelles-fokuserede lobby- og interessegrupper. *Maja Kluger Rasmussen* analyserer i sit bidrag, hvilke og under hvilke betingelser interessegrupper med held kan anvende den parlamentariske indgang til EU-beslutningsprocessen. Det konkluderes, at ngo'er, der repræsenterer diffuse interesser som eksempelvis forbrugere, miljøet, rettigheder etc., skal kæmpe hårdere for at komme til orde, end det var tilfældet tidligere. Det er dog ikke sådan, at det altid er de mere fokuserede erhvervsinteresser, der har held med lobbyindsatsen. Meget afhænger af, hvorvidt interessegrupperne formår at organisere sig kollektivt, og naturligvis også af, hvilket fagområde der søges indflydelse på,

og om der er åbenlyse meningskonkurrence på disse områder.

Flemming Juul Christiansen opstiller den hypotese, at Europa-Parlamentets mere centrale placering i den europæiske beslutningsproces også vil have konsekvenser for, hvilke type parlamentariker, der vælges ind. Med udgangspunkt i en undersøgelse af politiske karriereveje blandt danske medlemmer af Europa-Parlamentet, siden der blev indført direkte valg i 1979, konkluderes, at Europa-Parlamentets stigende betydning fra begyndelsen af 1990'erne ikke har medført, at flere politikere alene søger en europæisk parlamentarisk karriere. Tværtimod kan der spores en svagt stigende tendens til, at flere MEP'er har en forudgående national politikerkarriere. Det forholder sig ikke sådan, at en karrierevej i Europa-Parlamentet er vejen ud i evig glemsel.

Også *Mads Dagnis Jensen* ønsker at undersøge, hvilke konsekvenser det har haft, at Europa-Parlamentet er blevet tillagt betydelige beføjelser i den europæiske beslutningsproces. Betyder disse større beslutningsmæssige beføjelser, at borgere i de nordiske EU-medlemslande er blevet mere interesserede i, føler sig mere tiltrukket af eller forbundet med Europa-Parlamentet? Svaret er nej. Det konkluderes, at det stadig er et problem, at valgdeltagelsen til Europa-Parlamentsvalg er så meget lavere i disse lande end til de nationale valg, og at de nordiske befolkningers viden om Europa-Parlamentet og dets medlemmer lader til at være beskeden. Hertil kommer, at deres agtelse for institutionen ikke er stor. Selvom Europa-Parlamentet ikke (længere) er et Mickey Mouse-parlament, kan dets betydning for de nordiske vælgere heller ikke på nogen måde sammenlignes med den betydning, de nationale parlamenter har.

Yosef Bhatti og *Kasper Møller Hansen* er også interesserede at vide mere om, hvor-

vidt det har haft en betydning for vælgerne, at Europa-Parlamentet er blevet en relativt vigtigere EU-institution. De noterer sig, at vores viden om vælgeradfærden til EP-valg er ganske ubetydelig. Med udgangspunkt i aggregerede valgdatabaser analyseres først stemmefordelingerne til alle EP-valg, herunder vælgervandringerne fra det ene EP-valg til det næste. Særligt undersøges betydningen af personlige stemmer, herunder hvilke typer kandidater der ved deres resultatplacering rykker op eller ned i forhold til deres listeplacering ved EP-valg. Det konkluderes, at der eksisterer en ret voldsom volatilitet fra valg til valg. Dette forklares dels af den landspolitiske valgvind, dels af styrken af spidskandidaterne. Analysen viser desuden, at kvindelige kandidater oftere end mænd går frem i forhold til deres listeplacering.

Uden for temaet indgår i dette nummer af *Økonomi & Politik* en artikel af *Bjarke Refslund*. Han ønsker at undersøge, om vi har de nødvendige begreber og perspektiver, der gør, at det er muligt for os at vurdere, hvordan den danske økonomi er positioneret i forhold til de globale markeder. Eksisterende analyser af dansk konkurrenceevne tager ofte udgangspunkt i, at produktion tager sted i ét land og derefter overføres til et andet som eksport. Det er en gammeldags forståelse af produktionsprocesser. Langt den overvejende del af dét, der produceres, er »made in the World«. Det er, med andre ord, nødvendigt at tilvejebringe en bedre forståelse af den samlede grænseoverskridende produktionskæde og de værdigenerende processer, der udfoldes i hele forløbet. Gør man det, vil man nå til den konklusion, at danske virksomheder, selvom der er blevet outsourcet en del de sidste år, har været gode til at udvikle deres produkter og at bevare de værdiforøgende processer i Danmark. Det går ikke så ringe i Danmark endda.

Martin Marcussen
Ansvarshavende redaktør